

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 16.7.2014
Sayı: 5057

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hukuk Muhakemeleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Ecz. Özgür ÖZEL
MANİSA MİLLETVEKİLİ

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Gönemane Sosyal İşler			
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	13 Ağustos 2014		E. No: 2/2326	
Ysm.Uzm.	Bsk.Yrd.	Başkan V.	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
AA	22	16	15	11
TBMM BAŞKANI				

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
17 Temmuz 2014
Numara:

T B M M KÜTÜPHANE VE ARŞİV HİZM. BAŞKANLIĞI
17 Temmuz 2014
NO: 324669

GENEL GEREKÇE

13 Mayıs 2014 günü ülkemiz en büyük maden facialarından birini yaşamış ve Soma Holding şirketlerinden olan Soma Kömür İşletmeleri AŞ tarafından işletilen maden ocağındaki kazada 301 madencimiz hayatını kaybetmiştir.

Bilindiği gibi çok düşük maaşlar karşılığında, çok zor şartlarda çalışan maden işçilerimiz ve aileleri ciddi ekonomik sorunlar yaşamaktadır.

Yaşanan bu faciaya ilişkin hukuki süreç devam ederken, 155 madenci yakını da bu süreçte şirkete tazminat davası açmıştır. Olayın ilk günlerinde söz konusu davalarla ilgili Barolar Birliğinden bir açıklama yapılmış ve Baro açılan davalara ilişkin harç ücretlerini üstlendiğini belirtmiştir. Ancak buna rağmen, bazı aileler bu duyuruyu bilmediği için kendisi dava açmak istemiş ve bu yardımdan haberi olmadığı için harç ücretlerini ödemekte zorlanmıştır. Bunun yanı sıra maddi durumu yetersiz olan kişilerin açtıkları davalarda harç ücretlerine ilişkin yardım alabilmesi hususu da 12.01.2011 tarih ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunun 2 inci bölümünde yer alan Adli Yardım başlığı altında düzenlenmiştir.

Gerek 13 Mayıs Soma faciası gerekse ülkemizde yaşanan tüm iş kazalarında hayatını kaybedenlerin yakınları ile, iş kazası sonucu yaralanan ya da meslek hastalığına yakalananların zaten en temel insan hakları olan sağlık ve yaşam hakları ihlal edildiği için telafisi mümkün olmayan zararlarla karşılaştıkları aşikardır. Üstelik bu kişiler, bu hakkın bir şekilde tazim edilmesi ya da telafisi için getirilen bir hukuki başvurunun harç ya da maddi karşılığını ödeyerek hak ihlaline uğramaktadırlar.

Her ne kadar başvurucunun ekonomik yoksunluğu sebebiyle adli yardım hükümleri uyarınca harç alınmaksızın başvurusunun kabul edilebileceği belirtilmiş ise de, pratikte adli yardım hükümlerinin uygulanmasının istisnai ve katı şartlara tabi tutulmuş olması ve daha da önemlisi hak ihlaliyle karşı karşıya kaldığı iddiasında olan bir kişinin ayrıca ekonomik yoksunluğunu da ispat etmek zorunda bırakılarak hem büyük bir külfetle karşı karşıya kalması hem de bir anlamda rencide edilmesi sonucunu doğuracak bir işleyişe tabi tutulması kabul edilemez bir durumdur.

Bu kapsamda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunda düzenlenen adli yardım avukatlık ücretlerini ve diğer yargılama giderlerini karşılama imkanı olmayanlara 1136 sayılı avukatlık Kanununda belirtilen avukatlık hizmetinin sağlanmasını amaçlıyor olsa da, uygulamada ciddi aksamalar yaşanmaktadır. Ciddi bürokratik işlemlerin yanı sıra, avukatlık hizmetini de kapsayan adli yardım hizmeti için istek sahibi isteminde haklı olduğunu gösterdiği delillerle kanıtlamak zorundadır.

Uluslararası Çalışma Teşkilatı tarafından iş kazası; önceden planlanmayan, beklenmeyen, belirli bir zarar ya da yaralanmaya neden olan olay olarak tanımlanmıştır. Meslek Hastalığı ise yapılan işten kaynaklanan, ölçülebilen, tanımlanabilen, kontrol altına alınabilen, özel etmenlerle hastalık arasındaki ilişkinin tam olarak kurulabildiği hastalıklar olarak tanımlanmıştır. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanuna göre ise iş kazası işyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya

da bedenen özre uğratan olay, meslek hastalığı ise mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalık olarak tanımlanmaktadır.

Uluslararası Çalışma Örgütünün verilerine göre de dünyada her yıl yaklaşık 2.2 milyon insan işle bağlantılı kazalar veya hastalıklar nedeniyle ölmekte, 270 milyon kişi en az 3 gün iş görmezlikle sonuçlanan kazalara maruz kalmakta ve 160 milyon kişi de meslek hastalığına yakalanmaktadır. Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistiklerine göre de Türkiye’de her yıl yaklaşık 77 bin iş kazası ve 500 meslek hastalığı yaşanmaktadır. Oysa bilinmektedir ki bu rakam ülkemizde çok daha fazladır ve her sene binlerce insanımız iş kazaları yüzünden hayatını kaybetmektedir.

Söz konusu bu kazalar sonucu ölen kişilerin yakınları, ya da yaralananlar veya meslek hastalığına yakalananlar Borçlar Hukukuna göre sorumluluk ilkesine göre mağdurun zararının tümünün tazmin edilmesi ile güvence altına alınmıştır. Yani işverenin iş sözleşmesi nedeniyle işçiyi gözetme borcu bulunmaktadır. Ancak yine Borçlar Hukukuna göre zararını ve zarar verenin kusurunu ispatı da zarar gören tarafından yapılmakta, yani davalar yine zarar gören kişi/kişiler tarafından açılmaktadır. Bu da davaların masrafları düşünüldüğünde kimi zaman 3 bin TL kimi zaman 5 bin TL gibi ciddi rakamlar demektir.

Zarara uğrayan işçi ya da hayatını kaybeden işçilerin yakınları açılan hukuk davalarında işçinin ilgili kanunlar gereği ödemesi gereken harçlar için ayrı bir borç içine girmektedirler.

Bu nedenle bu kanun ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre İş Kazası sonucu zarara uğrayanlar ya ölenlerin hak sahipleri ile meslek hastalığı sonucu iş göremez hale gelenler ile hayatını kaybedenlerin hak sahiplerinin gerekli olan belge ve delillere gerek olmaksızın İş Görmezlik ve/veya İş Kazası raporu ile doğrudan başvurmaları halinde adli yardım hakkından yararlanmaları amaçlanmıştır.

Yine bu kanunda iş akdi feshedilen işçilerin iş akdinin feshinden kaynaklanan her türlü alacak ve ücret alacağı ile ilgili açtıkları davalarda Sosyal Güvenlik Kurumundan alınan çıkış belgesi ile doğrudan başvurusu ile adli yardım hakkından yararlanmaları öngörülmüştür.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Bu madde ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre İş Kazası sonucu zarara uğrayanlar ya ölenlerin hak sahipleri ile meslek hastalığı sonucu iş göremez hale gelenler ile hayatını kaybedenlerin hak sahiplerinin gerekli olan belge ve delillere gerek olmaksızın İş Görmezlik ve/veya İş Kazası raporu ile doğrudan başvurmaları halinde adli yardım hakkından yararlanmaları amaçlanmıştır.

Yine bu maddeye eklenen diğer fıkra ile iş akdi feshedilen işçilerin iş akdinin feshinden kaynaklanan her türlü alacak ve ücret alacağı ile ilgili açtıkları davalarda Sosyal Güvenlik Kurumundan alınan çıkış belgesi ile doğrudan başvurması ile adli yardım hakkından yararlanmaları öngörülmüştür.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

HUKUK MUHAKEMELERİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 12/1/2011 tarih ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunun 336 ıncı maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“5) 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre İş Kazası sonucu zarara uğrayanlar ya da ölenlerin hak sahipleri ile meslek hastalığı sonucu iş göremez hale gelenler ile hayatını kaybedenlerin hak sahipleri bu maddenin 2 inci fıkrasında belirtilen gerekli belge ve delillere gerek olmaksızın İş Görmezlik ve/veya İş Kazası raporu ile doğrudan başvurmaları halinde adli yardım hakkından yararlanırlar.”

“6) İş akdinin feshinden kaynaklanan her türlü alacak ve ücret alacağı ile ilgili açılan davalarda davacı, Sosyal Güvenlik Kurumundan alınan çıkış belgesi ile doğrudan başvurması halinde adli yardım hakkından yararlanır”

MADDE 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

